

Styret i Møretrygd Gjensidig Forsikring
Postboks 98 Sentrum
6001 ÅLESUND

VÅR REFERANSE
18/2648

DERES REFERANSE

DATO
09.04.2019

Merknader - endelig rapport

Finanstilsynet viser til gjennomført stedlig tilsyn i Møretrygd Gjensidig Forsikring 24. og 25. mai 2018. Formålet med tilsynet var gjennomgang av forsikringsforetakets kapitalisering og system for styring og kontroll.

Til grunn for disse merknadene ligger Finanstilsynets foreløpige rapport datert 16. oktober 2018 og styrets kommentarer til rapporten i brev av 6. desember 2018.

Finanstilsynet har følgende merknader etter det stedlige tilsynet:

FORHOLD KNYTTET TIL STYRING OG KONTROLL

Overordnet styring og kontroll

Strategi

Møretrygd Gjensidig Forsikring (Møretrygd) selger sjøforsikring og landbasert skadeforsikring til næringsliv og privatpersoner. Foretaket står ikke risiko for produkter som krever helsevurdering, men er forsikringsagent for slike produkter og for ansvarsforsikring for skip (P.I.).

Organisering og ansvarsforhold

Det følger av finansforetaksloven § 13-5 andre ledd at forsikringsforetak skal ha uavhengige kontrollfunksjoner med ansvar for internrevisjon, risikostyring, etterlevelse av krav fastsatt i eller i medhold av lov eller forskrift og uavhengige kontrollfunksjoner med ansvar for aktuarfaglige oppgaver (aktuarfunksjon). Bestemmelsen gjennomfører kravene om kontrollfunksjoner i Solvens II. Det følger av artikkel 268 (1) i forordning (EU) 2015/35 (tilsvarende tidligere forskrift om utfyllende regler til Solvens II-forskriften), at foretaket skal innlemme funksjonene og de tilknyttede rapporteringslinjene i organisasjonsstrukturen på en slik måte at den enkelte funksjon ikke er utsatt for innflytelse som kan påvirke dens evne til å utføre oppgavene på en objektiv, rimelig og uavhengig måte. Hver funksjon skal være underlagt styrets overordnede ansvar og rapportere til styret.

Etter Finanstilsynets oppfatning bør kontrollfunksjonene (andrelinjefunksjonene) rendyrkes for å sikre tilstrekkelig uavhengighet fra utøvende funksjoner (førstelinjefunksjoner).

FINANSTILSYNET

Revierstedet 3
Postboks 1187 Sentrum
0107 Oslo

Telefon 22 93 98 00
Telefaks 22 63 02 26

post@finansstilsynet.no
www.finanstilsynet.no

Saksbehandler

Hege M. Bogstrand
Dir. tlf 22 93 99 72

I Møretrygd har økonomisjef også compliancefunksjonen. Finanstilsynet registrerer at økonomisjefen organisatorisk er lagt under økonomidirektøren som også er risikostyringsfunksjon. Foretaket har som policy at compliancefunksjonen og risikostyringsfunksjonen skal ha minst mulig operasjonelt ansvar som vedkommende senere skal evaluere, og at risikostyringsfunksjonen ikke skal ha styring over complianceoppgavene. Finanstilsynet ba styret redegjøre for hvordan det følges opp at uavhengigheten er tilstrekkelig mellom de to kontrollfunksjonene og mellom deres utøvende og kontrollerende funksjoner.

Styret opplyser at et tiltak for å styrke uavhengigheten er at arbeidsgiveransvaret for henholdsvis compliance- og risikostyringsfunksjonen er lagt til styret. Finanstilsynet legger til grunn at dette blant annet innebærer at avlønning, ansettelse og avsettelse av nevnte funksjoner krever styrets beslutning. Finanstilsynet merker seg at styret vil løpende vurdere om det er behov for å utføre ytterligere kontroller for å sikre tilstrekkelig uavhengighet mellom de to funksjonene. *Finanstilsynet forutsetter at styret jevnlig vurderer om organiseringen sikrer tilstrekkelig uavhengighet.*

Foretaket har i 2018 utkontraktert beregningen av de forsikringstekniske avsetningene for å få etablert aktuarfunksjonen som en rendyrket kontrollfunksjon. Finanstilsynet ba styret opplyse om når aktuarfunksjonen vil fungere som en rendyrket kontrollfunksjon. Styret opplyser at rollen som utøvende og beregnende aktuar ble skilt ut ved inngåelse av avtale 3. april 2018 med aktuar for beregning av forsikringstekniske avsetninger. *Finanstilsynet er kritisk til at en uavhengig aktuarfunksjon ikke har vært etablert tidligere. Finanstilsynet tar for øvrig styrets svar til etterretning.*

Styret medgir at både innehaver av compliancefunksjonen og risikostyringsfunksjonen har utøvende oppgaver, men styret ønsker at funksjonene er tett på foretakets drift og utvikling. Det opplyses at foretakets system for risikostyring og internkontroll tar utgangspunkt i at foretaket er lite og oversiktlig med 23 ansatte. Dersom det er slik at de to funksjonene har oppgaver i førstelinjen som vil kunne medføre at de kontrollerer seg selv, legger Finanstilsynet til grunn at foretaket iverksetter tiltak som reduserer risikoen for interessekonflikter. *Finanstilsynet vil understreke viktigheten av at risikostyringsfunksjonen og compliancefunksjonen sikres tilstrekkelig uavhengighet fra utøvende funksjoner.*

Styring og kontroll av markedsrisiko

Forsikringsforetak skal melde fra til Finanstilsynet ved inngåelse av avtale om utkontraktering av virksomhet, ved senere endring av slik avtale og ved bytte av oppdragstaker, jf. finanstilsynsloven § 4 c. Foretaket opplyste at kapitalforvaltningen utøves av eksterne forvaltere. Finanstilsynet har ikke mottatt melding fra Møretrygd om utkontraktering av kapitalforvaltningen og forutsetter at foretaket sender melding om avtaler om utkontraktering som er inngått. *Finanstilsynet merker seg at foretaket for fremtiden vil oversende melding om eventuelle nye utkontrakteringsavtaler og endringer av eksisterende avtaler.*

Finanstilsynet ba styret redegjøre for hvordan tilstrekkelig uavhengighet sikres mellom utøvende og kontrollerende funksjoner i organiseringen av kapitalforvaltningen.

Kapitalforvaltningsområdet ledes av daglig leder. Han har beslutningsmyndighet innenfor rammene satt av styret. Han bestemmer nivået på investeringsporteføljen mellom årlige beslutninger i styret, og avklarer i hvilken grad innskudd til eller uttak fra investeringsporteføljen skal påvirke forvaltningsmandatet for eksterne og/eller interne forvaltere. Det er etablert en investeringskomite

med tanke på å sikre tett oppfølging av foretakets investeringsaktivitet, samt å oppnå faglige diskusjoner på strategisk, taktisk og operasjonelt nivå. I komiteen inngår administrerende direktør og økonomidirektør.

Av risikopolicyen fremgår det at komiteen skal ha rådgivende og ikke besluttede myndighet. Komiteen skal minimum ha kvartalsvise møter. I disse kan foretakets valgte forvaltere bli invitert. Det fremgår videre av risikopolicyen at økonomidirektøren har det operasjonelle ansvaret med å sikre at foretakets samlede investeringer til enhver tid ligger innenfor foretakets totale policyrammer.

Finanstilsynet viser til økonomidirektørens rolle som risikostyringsfunksjon og stiller spørsmål ved funksjonens uavhengighet. Finanstilsynet anser at økonomidirektørens rolle i investeringskomiteen lett kan føre til at han gjøres delaktig i beslutninger han selv skal kontrollere i egenskap av risikostyringsfunksjonen. Det faktum at investeringskomiteen utgjøres av kun to personer bidrar ytterligere til denne sårbarheten. *Finanstilsynet ber styret vurdere organiseringen av kapitalforvaltningen i den hensikt å styrke uavhengigheten til risikostyringsfunksjonen.*

I risikopolicyen er det oppgitt et langsiktig avkastningsmål for kapitalforvaltningen. Avkastningen i hver aktivaklasse skal måles i forhold til hensiktsmessige referanseindekser, men det er ikke satt rammer for differanseavkastningen. Under tilsynet opplyste foretaket at det ikke har et mål for hva avkastningen skal være for hver av forvalterne, men måler de tre forvalternes resultater opp imot hverandre og i forhold til den risikoen de har tatt. Finanstilsynet ba styret vurdere om utviklingen av referanseindeksene også bør fremgå av rapporteringen til styret. Finanstilsynet merker seg at foretaket har fått utarbeidet rapporter med formål å forklare forvalternes prestasjoner i forhold til deres faktiske risikotakning. Finanstilsynet anbefaler at foretaket også etablerer rammer for hvor store avvik fra referanseindeksene som er akseptable.

Av risikopolicyen fremgår kriterier for rebalansering av allokeringen på aktivaklassene når yttergrensene for maksimums- og minimumsrammer overskrides. Avvik fra rammene skal rapporteres til styret og foretakets nøkkelfunksjoner. Foretaket opplyste at forvalterne rapporterer status for eksponeringen ved utgangen av rapporteringsperioden. Finanstilsynet merker seg at foretaket nå også vil be om rapportering fra forvalterne på høyeste rammeutnyttelse mellom rapporteringstidspunktene, og som må bekrefte at ingen rammegrenser er brutt.

Styring og kontroll av forsikringsrisiko

Premiefastsettelse og rabatter

I årsberetningen for 2017 opplyses at "Styret besluttet i 2017 og gi en premierabatt på 12,5 prosent av premien til direkte sjøforsikringsmedlemmer. Rabatten ble kreditert det enkelte medlem pr. 1. januar 2018." Foretaket opplyste under inspeksjonen at premierabatten er trukket fra i tallet for opptjente bruttopremier. I note 1 til årsregnskapet for 2017 er det en tabell med oversikt over erstatningskostnader per bransje. Brutto gir tallene for sjø et positivt teknisk resultat før driftskostnadene er bransjefordelt, men for egen regning er det negativt (ca. -5,5 mill. kr eksklusive driftskostnader). Finanstilsynet viste til forsikringsvirksomhetslovens (FVL) § 7-5 og ba om styrets kommentar til fastsettelsen av premierabatt til sjøforsikringsmedlemmer i lys av denne bestemmelsen. I tilsvaret viser styret til at premierabatter omtalt i FVL § 7-5 første ledd omhandler standardiserte produkter, at sjøforsikring mot næringsdrivende i liten grad er standardisert med hensyn til premieberegning og at det er individuelle beregninger og forhandlinger som danner grunnlag for premiefastsettelsen.

Av tilsvaret forstår Finanstilsynet det også slik at kunder med forsikringsdekninger for "fiskefartøy mm." på grunn av svært gode skaderesultater gjennom mange år får premierabatt, mens kunder med dekning av andre fartøygrupper inntegnet gjennom megler i perioder har vist dårligere skaderesultater og høyere kostnader og derfor ikke får premierabatt. For landbasert forsikring vises det til at selskapet fortsatt er i en investeringsfase, og at det derfor ikke gis premierabatt. Finanstilsynet tar styrets redegjørelse på dette punkt til etterretning, men presiserer at FVL § 7-5 tredje og fjerde ledd gjelder alle skadeforsikringsprodukter. Det fremgår av motivene at lovbestemmelsene ikke skal være til hinder for individuelle forhandlinger mellom kunde og foretak såfremt dette foregår innenfor de lovbestemte rammer for premiefastsettelsen, herunder forbudet mot urimelig forskjellsbehandling. Det vises til Prop. 134 L (2009-2010) Endringer i forsikringsvirksomhetsloven (skadeforsikring) side 35.

Styret viser videre til at ordningen med premierabatt "*er en innarbeidet praksis og en klar forventning fra sjøforsikringsmedlemmene*". Det følger av FVL § 7-7 at premien skal beregnes for ett år av gangen, og betales forskuddsvis hvert år, med mindre det er avtalt terminvis innbetaling i løpet av året, eller forsikringstiden er kortere enn ett år. Finanstilsynet er kjent med at flere sjøforsikringsforetak og sjøtrygdslag gir medlemmer rabatt etterskuddsvis, og at praksis har vært å føre premierabatten som fradrag i premieinntekter ved årets slutt. Finanstilsynet har foretatt en nærmere vurdering av dette, og kommet til at denne type rabatter må anses og behandles i regnskapet som utbytte til medlemmene. Finanstilsynet vil på bakgrunn av dette foreslå en presisering i årsregnskapsforskriften.

IT-systemer og administrasjon av forsikringsavtaler

Møretrygd har besluttet å erstatte forretningssystemet PARIS med QIS for alle landbaserte forsikringer. Finanstilsynet merker seg styrets opplysning om at det har hatt en grundig prosess siden 2015 og at det vil ha fremdrift og implementering av nytt forretningssystem som sak på alle styremøter fremover til systemet er i stabil drift. Finanstilsynet merker seg videre at styret ikke vil sette i drift nytt forretningssystem før det fungerer og leverer riktige og konsistente data. Foretaket vil etter godkjent akseptansetest konvertere til nytt forretningssystem løpende på forfallsdato. En slik gradvis konvertering gjør at det gamle forretningssystemet er i beredskap frem til konverteringen er fullført og styret har besluttet at det kan utgå. Finanstilsynet legger til grunn at foretaket har tilstrekkelig beredskap for håndtering og retting av feil som eventuelt oppstår i løpet av konverteringen. *Finanstilsynet tar styrets redegjørelse til etterretning.*

Styring og kontroll av operasjonell risiko

Hvitvasking

Foretak under tilsyn skal forebygge og avdekke transaksjoner med tilknytning til utbytte av straffbare handlinger og terrorfinansiering. Hvitvaskingsloven stiller blant annet krav til at forsikringsforetak skal foreta en risikovurdering, kontrollere opplysninger om potensielle kunder ved etablering av kundeforhold, samt følge opp etablerte kundeforhold løpende. Mistenkelige transaksjoner skal meldes til Økokrim.

Møretrygd anser risikoen for hvitvasking og terrorfinansiering gjennom foretaket som svært lav. Foretaket har en begrenset kundemasse og opererer i hovedsak innenfor et lokalt geografisk område. Innenfor sjøsegmentet der de største pengestrømmene skjer har de fleste direkt kundene vært kunder i svært lang tid. Med unntak av totaltapsersatninger for skip betales de fleste større

beløp direkte til reparatør og alle foretakets utbetalinger går fra foretakets norske bankforbindelser til mottakers bankkonto.

Finanstilsynet viser til at det i rapporten om Nasjonal risikovurdering av hvitvasking og terrorfinansiering i Norge¹ pekes på at fiske- og sjømatindustrien kan være et utsatt område for kriminalitet, ved at produksjonskjeden åpner for muligheter til å utføre forskjellige typer kriminalitet, og ved at oppdagelsesrisikoen tradisjonelt har vært lav.

Finanstilsynet tok under tilsynet opp at foretaket ikke har dokumentert at det har utført en kartlegging av hvilke måter virksomheten kan bli misbrukt til hvitvasking og terrorfinansiering. For at foretaket bl.a. skal kunne gjenkjenne forsøk på hvitvasking/mistenkelige transaksjoner må de ansatte få opplæring og vedlikeholde sin kunnskap om hvitvasking og terrorfinansiering.

Finanstilsynet merker seg at styret er enig i at det må foretas en mer formell vurdering av risikoen for hvitvasking og terrorfinansiering og at styret vil sørge for at det blir utarbeidet rutiner for opplæring og vedlikehold av kunnskap om emnet i løpet av første halvår 2019. Finanstilsynet forventer at det snarest utarbeides en risikovurdering og nærmere rutiner for å sikre at virksomheten håndterer identifisert risiko og oppfyller plikter etter bestemmelser i ny hvitvaskingslov som trådte i kraft 15. oktober 2018. Finanstilsynet ber om å få oversendt risikovurderingen og rutinene innen 20. juni 2019. Finanstilsynet ber om å motta kopi av protokollen fra styremøtet hvor Finanstilsynets merknader blir behandlet.

Kopi av dette brevet bes sendt til ekstern og intern revisor.

For Finanstilsynet

Hege Bunkholt Elstrand
seksjonssjef

Hege M. Bogstrand
seniorrådgiver

Dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ikke håndskrevne signaturer.

¹ <https://www.regjeringen.no/contentassets/58f96ea9756d4457be3095609624d96d/nasjonal-riskikovurdering.pdf>